

EUROOPA PARLAMENT

2004



2009

Petitsioonikomisjon

2008/2126(INI)

23.9.2008

RAPORTI PROJEKT

Ärikatalooge kirjastavate äriühingute eksitava reklaami tõkestamine
(petitsioonid 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005,
0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 ja teised,
(2008/2126(INI))

Petitsioonikomisjon

Raportöör: Simon Busuttil

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	8

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ärikatalooge kirjastavate äriühingute eksitava reklaami tõkestamise kohta (petitsioonid 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 ja teised)
(2008/2126(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse petitsioone 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 ja teised,
 - võttes arvesse petitsioonikomisjoni varasemaid arutelusid petitsiooni 45/2006 ja teiste kohta;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi nr 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta (kodifitseeritud versioon)¹, millega asendati direktiiv 84/450/EMÜ², muudetud direktiiviga 97/55/EÜ³;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebausate kaubandustavade direktiiv)⁴;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus)⁵;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/27/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta⁶;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 192 lõiget 1;
 - võttes arvesse petitsioonikomisjoni raportit (A6-0000/2008),
- A. arvestades, et parlament on saanud üle 400 petitsiooni, peamiselt väikeettevõtelt, kes väidavad end olevat langenud ärikatalooge kirjastavate äriühingute eksitava reklaami ohvriks ja kannatanud seetõttu rahalist kahju;

¹ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21.

² Nõukogu 10. septembri 1984. aasta direktiiv 84/450/EMÜ, mis käsitleb eksitava reklaamiga seotud liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamist, EÜT L 250, 19.9.1984, lk 17.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/55/EÜ, 6. oktoober 1997, millega muudetakse direktiivi 84/450/EMÜ eksitava reklaami kohta, arvates selle hulka võrdleva reklaami, EÜT L 290, 23.10.1997, lk 18.

⁴ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22.

⁵ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1.

⁶ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 51.

- B. arvestades, et need kaebused peegeldavad mõnede ärikatalooge kirjastavate äriühingute laialt levinud eksitavat äritegevust, mis mõjutab tuhandeid ettevõtteid Euroopa Liidus ja väljaspool ning millel on märkimisväärne rahaline mõju majandustegevusele;
- C. arvestades, et kaebusi esitatakse tavaliselt niisuguse äritava kohta, kus ärikatalooge kirjastav äriühing võtab ettevõttega ühendust – enamasti e-posti teel – ning palub esitada või täpsustada oma ärinime ning kontaktandmed, jättes eksitava mulje, et need avaldatakse ärikataloogis tasuta, samas kui hiljem avastavad allakirjutanud, et nad on tahtmatult allkirjastanud lepingu, mis kohustab neid tavaliselt vähemalt kolmeks aastaks maksma ärikataloogis esindatud olemise eest umbes 1000 eurot aastas;
- D. arvestades, et sellises äritavas kasutatavad vormid on tavaliselt segased ja raskestimõistetavad, jättes sihilikult eksliku mulje tasuta avaldamisest, kuid seades tegelikult ettevõtetele lõksu, meelitades neid sõlmima soovimatud lepingud reklaamimiseks ärikataloogis;
- E. arvestades, et direktiiv 2006/114⁷ kehtib ka ettevõtetevaheliste tehingute kohta, ning direktiivi määratluse kohaselt on eksitav reklaam iga reklaam, mis ükskõik millisel viisil, kaasa arvatud esitlusviis, petab või tõenäoliselt petab isikuid, kellele see suunatud on või kelleni see jõuab, ja mis võib oma petliku iseloomu tõttu mõjutada nende majanduskäitumist või nimetatud põhjustel kahjustab või võib kahjustada konkurenti;
- F. arvestades, et direktiiv 2005/20/EÜ⁸, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid, ei kehti ettevõtetevaheliste eksitava tegevuse kohta, ning seega ei saa sellele praegusel kujul toetuda, et petitsioonide esitajaid aidata;
- G. arvestades, et määruses (EÜ) 2006/2004 tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta⁹ määratletakse ühendusesisene rikkumine järgmiselt: [...] tarbijate huve kaitsvate õigusaktidega vastuolus olev tegevus või tegevusetus, mis kahjustab või võib kahjustada nende tarbijate kollektiivseid huve, kes elavad muus liikmesriigis või muudes liikmesriikides kui see, kus tegevus või tegevusetus alguse sai või toimus või kus on müüja või teenuse osutaja registreeritud asukoht või kus võib leida selle tegevusega või tegevusetusega seotud tõendeid või varasid;
- H. arvestades, et enamik petitsioonide esitajaid nimetab ärikatalooge kirjastavat äriühingut, mida tuntakse „European City Guide” nime all ja mis baseerub Hispaanias Valencias, kuid nimetatud on ka teisi äriühinguid, nagu „Construct Data Verlag”, „Deutscher Adressdienst GmbH” ja „NovaChannel”, ning arvestades, et teised ärikatalooge kirjastavad äriühingud tegelevad siiski õiguspärase majandustegevusega;
- I. arvestades, et selle eksitava äritegevuse sihtmärkideks on peamiselt väikeettevõtted, kuid ka kutsetöötajad ja isegi mittetulundusasutused, nagu koolid, raamatukogud ja kohalikud seltsiklubid, näiteks ansambliklubid;
- J. arvestades, et ärikatalooge kirjastavad äriühingud baseeruvad sageli teises liikmesriigis

⁷ ELT L 276, 27.12.2006, lk 21-27.

⁸ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22-39.

⁹ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1-11.

kui nende ohvrid, mis muudab ohvritele riiklikelt ametivõimudelt abi otsimise keeruliseks, ning arvestades, et ohvrid ei leia sageli abi ka riiklikelt tarbijakaitseasutustelt, kuna neile öeldakse, et seadus on mõeldud kaitsma tarbijaid ja mitte ettevõtteid; arvestades, et enamikul ohvritest – kuna tegemist on väikeettevõtetega – puuduvad ka vahendid, et tulemuslikult heastamist taotleda;

- K. arvestades, et ärikatalooge kirjastavad äriühingud ise või koguni nende palgatud võlgade sissenõudjad jälitavad selle äritegevuse ohvrid järjekindlalt, nõudes neilt summade tasumist, ning arvestades, et ohvrid kaebavad, et tunnevad end sellise lähenemise tõttu häirituna ja ohustatuna, ning paljud neist maksavadki lõpuks vastu tahtmist kogu summa ära, et edasisest ahistamisest pääseda;
- L. arvestades, et ohvrid, kes maksmisest keelduvad, on harva kohtusse antud, välja arvatud üksikud erandid;
- M. arvestades, et mitmed liikmesriigid on teinud algatusi selle probleemi lahendamiseks, peamiselt teadlikkuse tõstmise teel;
- N. arvestades, et Austria on 2000. aastast muutnud oma ebaõiglaste kaubandustavade seadust ning selle artiklis 28 a sätestatakse nüüd järgmist: keelatud on reklaamida registreerumist andmete avaldamiseks kataloogides, nagu kollased leheküljed, telefonikataloogid või muud niisugused kataloogid, kasutades selleks maksekorraldust, arvet, pakkumist täpsustada oma andmeid või muud samasugust moodust, või teha otseseid pakkumisi registreerumiseks, kui ei ole üheselt mõistetavalt ja selgete graafiliste vahenditega viidatud, et selline reklaam on ainult lepingu pakkumine;
- O. arvestades, et niisugust praktikat on kasutatud mitmeid aastaid, mis on toonud kaasa palju ohvrid ja märkimisväärse rahalise mõju kogu siseturul;
 - 1. väljendab muret petitsioonide esitajate tõstatatud probleemi pärast, mis on laialt levinud, piiriülese iseloomuga ja millel on märkimisväärne rahaline mõju, eriti väikeettevõtetele;
 - 2. on seisukohal, et selle probleemi piiriülene iseloom paneb ühenduse institutsioonidele kohustuse leida ohvritele probleemile asjakohane lahendus, nii et eksitava reklaami põhjal sõlmitud lepingute kehtivust saaks edukalt vaidlustada ja need tühistada ning et ohvritel oleks võimalik saada makstud raha tagasi;
 - 3. nõuab tungivalt, et ohvrid annaksid ärikelmuse juhtumitest teada riiklikele ametivõimudele ning küsiks asjakohast nõu, enne kui nad tasuvad summad, mida nõuavad neid eksitanud ärikatalooge kirjastavad äriühingud;
 - 4. väljendab kahetsust, et vaatamata sellise tegevuse laialdasele levikule ei ole ELi ja riikide õigusaktid vajalikul tasemel, et sellega toime tulla, või ei jõustata neid riiklikul tasandil asjakohaselt; väljendab kahetsust, et ka riiklikud ametivõimud ei paistva suutvat lahendust pakkuda;
 - 5. tervitab Euroopa ja riikide äriorganisatsioonide püüdlusi tõsta oma liikmete teadlikkust ja kustub neid üles oma tegevust intensiivistama, nii et eksitavate ärikataloogide ohvriks satuks algusest peale vähem inimesi;

6. tervitab teatud liikmesriikide, nagu Itaalia, Hispaania, Hollandi, Belgia ja Ühendkuningriigi, eriti aga Austria astunud samme, takistamaks ärikatalooge kirjastavatel äriühingutel eksitavat tegevust jätkata; on siiski seisukohal, et need jõupingutused jäävad ebapiisavaks;
7. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tõhustama oma jõupingutusi – koostöös riiklike ja Euroopa äriesindajate organisatsioonidega – teadlikkuse tõstmiseks sellest probleemist, nii et rohkem inimesi oleks teavitatud ja võimelised hoiduma eksitavast reklaamist, mis võib neid peibutada sõlmima soovimatuid reklaamilepinguid;
8. kutsub komisjoni üles tegelema ärikelmuste probleemiga oma "Väikeettevõtete akti" kontekstis;
9. väljendab kahetsust, et direktiiv 2006/114/EÜ¹⁰ eksitava ja võrdleva reklaami kohta, mis puudutab ettevõtetevahelisi tehinguid nagu antud juhtumil, on kas tõhusate lahenduste jaoks ebapiisav või liikmesriikide poolt ebakohaselt jõustatud;
10. tuletab meelde, et ehkki komisjonil ei ole pädevust jõustada direktiivi otseselt üksikisikute või äriühingute suhtes, on tal kui asutamislepingu täitmise järelevalvajal kohustus tagada direktiivi nõutav rakendamine liikmesriikide poolt;
11. kutsub komisjoni üles tõhustama järelevalvet selle direktiivi kohaldamise üle, peamiselt neis liikmesriikides, kus eksitavaid ärikatalooge kirjastavaid äriühinguid teatakse paiknevat, kuid eelkõige Hispaanias, kuis baseerub petitsioonide esitajate kõige sagedamini nimetatud ärikatalooge kirjastav äriühing, ning Tšehhi Vabariigis, kus on vastu võetud kohtuotsus ohvrite kahjuks sel moel, et see sunnib direktiivi rakendamist selles riigis kahtluse alla seadma; kutsub komisjoni üles parlamenti oma järeldustest teavitama;
12. väljendab kahetsust, et direktiiv 2005/29/EÜ¹¹ ebaausate kaubandustavade kohta ei hõlma ettevõtjate vahelisi tehinguid ja et liikmesriigid ei paista soovivat selle reguleerimisala laiendada märgib siiski, et liikmesriigid võivad ühepoolset laiendada oma riiklike tarbijakaitse õigusaktide reguleerimisala ka ettevõtjate vahelistele tehingutele ning julgustab neid seda tegema;
13. tervitab Austria antud eeskju – ärikatalooge kirjastavate äriühingute eksitava tegevuse konkreetset keelamist riiklike õigusaktidega, ning kutsub komisjoni üles, arvestades probleemi piiriülest iseloomu, esitama uut õigusloomega seotud algatust, mis põhineks Austria mudelil ja keelustaks konkreetset reklaamimise ärikataloogides, juhul kui võimalikud kliendid ei ole üheselt mõistetavalt ja selgete graafiliste vahenditega teavitatud, et see reklaam on ainult tasulise lepingu pakkumine;
14. märgib, et riiklikud õigusaktid on sageli ebapiisavad pakkumaks kaitset ärikatalooge kirjastavate äriühingute vastu, mis baseeruvad teistes liikmesriikides, ning nõuab seepärast tungivalt, et komisjon hõlbustaks riiklike ametivõimude aktiivsemat piiriülest koostööd, võimaldamaks neil ohvreid tõhusamalt aidata;

¹⁰ ELT L 276, 27.12.2006, lk 21-27.

¹¹ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22-39.

15. väljendab kahetsust, et määrust (EÜ) 2006/2004¹² tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta ei ole piisavalt kasutatud ning kutsub komisjoni üles tõhustama järelevalvet selle määruse rakendamise üle ja nõudma riiklikelt ametivõimudelt selle õigusakti sagedasemat kasutamist, millest võiks ühendusesiseste rikkumiste korral abi olla;
16. tervitab Belgia eeskuju, kus kõik eksitava tegevuse ohvrid võivad oma elukohariigis esitada hagi kohtusse;
17. nõuab tungivalt, et liikmesriigid tagaksid, et eksitava reklaami ohvritel oleks selgelt teada riiklik ametiasutus, kellele nad võivad kaebuse esitada ja kelle abil lahendust otsida, isegi nendel juhtudel – nagu käesolevad – kus eksitava reklaami ohvriteks on ettevõtted;
18. kutsub komisjoni üles koostama riiklike täitevasutuste jaoks parima tava suunised, mida võib järgida, kui neile on esitatud kaebusi eksitava reklaami kohta;
19. kustub komisjoni üles tegema rahvusvahelist koostööd kolmandate riikidega ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega, nii et kolmandates riikides baseeruvad ärikatalooge kirjastavad äriühingud ei saaks kahjustada Euroopa Liidus baseeruvaid ettevõtteid;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikidele.

¹² ELT L 364, 9.12.2004, lk 1.

SELETUSKIRI

Sissejuhatus

Paljud ettevõtted, tihti just väikeettevõtted, langevad eksitava reklaami kaudu korraldatud pettuste ohvriks. Tavaline pettus on see, et ohvrid tellivad tahtmatult ärikataloogis reklaami pärast seda, kui neile on antud mõista, et see on tasuta.

Ohvrid saavad tavaliselt eksitavatel ärikataloogide ettevõtetele vormi, kus neil palutakse täita, parandada või ajakohastada oma ettevõtte andmeid. Tihti öeldakse neile, et andmete ajakohastamine on tasuta. See ahvatleb neid andmeid ajakohastama ja vormi ära saatma. Kuid nad ei mõista, et alla kirjutades kirjutavad nad alla ka lepingule, mis kohustab neid avaldama ärikataloogis reklaami vähemalt kolme aasta jooksul koos 1000 euro suuruse aastamaksuga. Ohvrid saavad pettusest aru siis, kui nendeni jõuab ärikataloogi ettevõtte kiri, milles neid teavitatakse sellest, et nad avaldasid kataloogis reklaami, ning arve tasutava summa kohta. Neid, kes summat ei tasu, tülitatakse ja isegi ähvardatakse ärikataloogi ettevõtete või nende võlanõudjate õiguslike meetmetega. Paljud annavad edasise tülitamise vältimiseks lihtsalt järele ja maksavad raha ära.

Tuhanded ettevõtted kogu Euroopa Liidus on sellest mõjutatud. Arvestades, et lepingu maksumus on ligi 1000 eurot aastas ja selle kestus vähemalt kolm aastat, peetakse finantsmõju Euroopa ulatuses oluliseks.

Kuigi on ilmne, et osaliselt on tegu eksitava ettevõtlastavaga, mis on tavaliselt ebaseaduslik, ei ole täiesti selge, kas ELi õigusaktid pakuvad õiguslike heastamisvahendeid ja kui pakuvad, siis kas neid jõustatakse eri liikmesriikides riigi tasandil asjakohaselt. Seega kasutavad ärikataloogi ettevõtted pettuste läbisurumiseks tihti ära seaduste ebamäärasust või nõrka jõustamist riigi tasandil. Ühine joon on see, et eksitavad ärikataloogid luuakse tavaliselt ohvri riigist erinevas riigis. See muudab ohvritele riigi õiguse kasutamise keeruliseks ning raskendab riiklikel ametiasutustel nende huvide eest seismist teises liikmesriigis. Lisaks leiavad ettevõtted tihti, et riiklikud ametiasutused, kes vastutavad tarbijakaitse eest, kipuvad nende kaebusi kõrvale lükkama selle põhjal, et tarbijakaitse seadus käsitleb tarbijaid ja mitte ettevõtteid. Sellega ei jäeta neile tõhusaid heastamisvahendeid ning võimaldatakse seda liiki ettevõttest laieneda.

Mitte kõik ärikataloogid ei põhine eksitaval reklaamil ning paljud ärikataloogi ettevõtted on täiesti seaduslikud. Nad lausa tegutsevad toimimisjuhendi alusel, millega tehakse selgeks, et tellimused peavad olema selgelt tellimustena tuvastatavad ning et tasuta reklaami ei tohi segi ajada makstava reklaamiga. Ometi rajanevad mõned ärikataloogid eksitavatel kaubandustavadel. Enamikus Euroopa Parlamendi jõudnud kaebustes on nimetatud ärikataloogi, mida tuntakse nime all *European City Guide*, mis asub Hispaanias Valencias, kuid mainitud on ka muid, nagu *Construct Data Verlag*, *Deutscher Adressdienst GmbH* ja *NovaChannel*. Mõned eksitavad ärikataloogid on ka Interneti-põhised. *European City Guide*'i esindajate sõnul väljastab see ettevõtte üksi igal aastal ligi 6,5 miljonit vormi.

Käesoleva raporti eesmärgid

Euroopa Parlamendi petitsioonikomitee sai üle 400 petitsiooni väikeettevõtetele üle Euroopa Liidu ja isegi mõnest kolmandast riigist, kes on väidetavalt ohvriks langenud. Lisaks on

mitmed Euroopa Parlamendi liikmed Euroopa Komisjonile nende kaebuste kohta kirjutanud ning parlamendiliikmed on ka esitanud mitu kirjalikku ja suulist küsimust. Euroopa Parlament andis omalt poolt käesolevaks raportiks loa eesmärgiga uurida kõnealust probleemi edasi ja teha ettepanekud edasiseks tegutsemiseks. Sellepärast tahab raportöör käesoleva raportiga:

- tõsta teadlikkust kõnealuse probleemi kohta, nii et ettevõtluspettuste ohvriks langeks vähem ettevõtteid;
- innustada ELi riike riigi õigust tugevdama ja tagama, et olemasolevaid eksitavat reklaami ja ebaausaid kaubandustavasid käsitlevaid ELi õigusakte jõustatakse asjakohaselt;
- innustada komisjoni tõhustama oma järelevalvet ELi õigusaktide rakendamise üle ja parandama olemasolevaid ELi õigusakte, juhul kui leiab kinnitust, et need ei ole piisavad kõnealuste pettuste lõplikuks peatamiseks;
- pakkuda toetust ja juhtnööre nendele, kes on juba ohvriks langenud.

ELi õigusaktid

Ühenduse tasandil on kolm ELi õigusakti, mis on kõige olulisemad. Need on:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta, millega asendati direktiiv 84/450/EMÜ¹³, muudetud direktiiviga 97/55/EÜ¹⁴;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/29/EÜ,¹⁵ mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul (ebaausate kaubandustavade direktiiv);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) 2006/2004¹⁶ tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus).

Raporti koostamisele eelnenud konsultatsioon

Raportöör osales enne käesoleva raporti lõpetamist mitmetel konsultatsioonikohtumistel, sealhulgas Euroopa tarbijakaitse voliniku Meglena Kunevaga ja mitmete Euroopa Parlamendi liikmetega, kes on küsimusest huvitatud arvukate kaebuste tõttu, mis nad oma valijatelt on saanud. Samuti oli raportööril konsultatsioonikohtumisi ettevõtlusorganisatsioonidega, nagu *Eurochambres* ja UEAPME, kes esindavad ettevõtteid, eriti Euroopa väikeettevõtteid, ning samuti Euroopa ärikataloogide assotsiatsiooniga ja loomulikult ohvrite endiga.

Petitsioonikomisjon korraldas neljapäeval, 11. septembril 2008 Euroopa Parlamendis avaliku seminari nimetusega „Peatage pettused: eksitavate ärikataloogide vastu võitlemine”. Üritus andis Euroopa Parlamendi liikmetele võimaluse kuulata petitsioonide esitajaid, samuti esindavaid organisatsioone, komisjoni esindajaid ja ärikataloogi *European City Guide* esindajaid, mis on petitsioonide esitajate kaebustes kõige sagedamini esinev ettevõtte.

¹³ EÜT L 250, 19.9.1984, lk 17–20.

¹⁴ EÜT L 290, 23.10.1997, lk 18–23.

¹⁵ ELT L 149, 11.06.2005, lk 22–39.

¹⁶ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

Raporti järeldused

Raportöör on arvamusel, et petitsioonide esitajad tõstatavad tõepoolest tõsise probleemi, mis näib olevat laialt levinud, millel on piiriülene olemus ja oluline finantsmõju eriti väikeettevõtetele. Lisaks leiab raportöör, et selle probleemi piiriülene olemus paneb ühenduse institutsioonidele selge vastutuse võimaldada ohvritele asjakohaseid heastamisvahendeid. Need meetmed peaksid ohvritel laskma vaidlustada lepingute kehtivuse, mis sõlmiti eksitava reklaami alusel, ning need peaksid lisaks lubama ohvritele raha hüvitamist, mille nad eksitavate tavade tõttu maksid.

Raportis avaldatakse kahetsust selle üle, et olemasolevad riiklikud ametiasutused näivad mitte suutvat pakkuda ohvritele asjakohaseid heastamisvahendeid, ning ollakse arvamusel, et vaatamata kõnealuste eksitavate ettevõtlustavade laiale levikule ei tundu ELi ja riikide õigusaktid olevat piisavad, et pakkuda tõhusaid heastamisvahendeid, või neid ei jõustata nõuetekohaselt.

Ohvrite juhendamine

Raportis innustatakse ohvreid teatama riiklikele ametiasutustele ettevõtluspettustest ja otsima asjakohast nõu enne eksitavate ärikataloogi ettevõtete nõutud tasude maksmist. Lisaks peaksid ohvid oma juhtumitest teatama ettevõtlus- ja tarbijaühingutele ja ka oma esindajale Euroopa Parlamendis, nii et Euroopa tasandil saaks tugevdada eksitavate ärikataloogide vastu võitlemise meetmeid.

Teadlikkuse tõstmine

Raportis tervitatakse Euroopa ja riiklike ettevõtlusorganisatsioonide tehtud pingutusi oma liikmete teadlikkuse tõstmiseks ja neid kutsutakse üles oma pingutusi tõhustama, nii et üldse langeks vähem inimesi eksitavate ärikataloogide ohvriks. Samuti tervitatakse teatud liikmesriikide, nagu Itaalia, Hispaania, madalmaade, Belgia, Ühendkuningriigi, kuid eriti Austria võetud meetmeid, mille abil püütakse takistada ärikataloogi ettevõtteid eksitavaid tavasid rakendamast. Siiski märgitakse, et need pingutused on ebapiisavad.

Seoses teadlikkusega kutsutakse Euroopa Komisjoni ja liikmesriike täielikus koostöös riiklike ja Euroopa ettevõtteid esindavate organisatsioonidega tõhustama oma pingutusi eesmärgiga tõsta teadlikkust selle probleemi kohta, nii et rohkem inimesi on teavitatud ja oskab vältida eksitavat reklaami, mis võib neid meelitada sõlmima soovimatuid lepinguid.

Raportis kutsutakse ühtlasi Euroopa Komisjoni üles käsitlema kõnealust kaebust väikeettevõtluse algatuse kontekstis.

Direktiiv 2006/114/EÜ¹⁷ eksitava ja võrdleva reklaami kohta

Raportis märgitakse, et direktiivi 2006/114/EÜ¹⁸ eksitava ja võrdleva reklaami kohta kohaldatakse ettevõtjatevaheliste tehingute suhtes ja seetõttu kohaldatakse seda eksitavate

¹⁷ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21–27.

¹⁸ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21–27.

ärikataloogide ohvrite ees seisvate probleemide suhtes. See direktiiv on üle võetud kõigis liikmesriikides ja selles on sätestatud peatamisnõude ning muude kohtumenetluste kasutamine, et keelata eksitava reklaami jätkuv kasutamine. Siiski ilmneb, et see on kas ebapiisav tõhusate heastamisvahendite pakkumiseks või liikmesriikide poolt mitteasjakohaselt jõustatud.

Sellepärast kutsutakse raportis Euroopa Komisjoni üles tõhustama direktiivi 2006/114/EÜ¹⁹ rakendamise kontrollimist. Seda tuleks teha eelkõige liikmesriikides, kus eksitavad ärikataloogid teatakse asuvat, kuid eriti Hispaanias, kus asutati petitsioonides kõige enam nimetatud ärikataloogi ettevõtte. Erilist tähelepanu tuleb lisaks pöörata Tšehhi Vabariigile, kus langetati hiljuti kohtuotsus ohvrite kahjuks viisil, mis näib seadvat kahtluse alla kõnealuse direktiivi rakendamise tõhususe selles riigis.

Raportis kutsutakse komisjoni üles andma Euroopa Parlamendile omakorda aru tulemustest.

Direktiiv 2005/29/EÜ²⁰ ebaausate kaubandustavade kohta

Raportis täheldatakse kahetsusega, et direktiiv 2005/29/EÜ²¹ ei hõlma ettevõtjatevahelisi tehinguid ja et liikmesriigid on vastu selle rakendusala laiendamisele. Teisest küljest võivad liikmesriigid oma riiklikku tarbijakaitseadust ühepoolset laiendada ettevõtjatevahelistele tehingutele ning seega võivad need, kes soovivad kaitset pakkuda oma riiklike õigusaktide abil, vabalt seda teha ilma komisjoni õigusloomealast algatust ELi õigusakti muutmiseks ootamata.

Parim mudel eksitavate ärikataloogide vastu võitlemise kohta tundub olevat Austrias, kus muudeti alates 2000. aastast riiklikku ebaausate kaubandustavade alast seadust. Selle seaduse jaos 28a öeldakse nüüd, et ettevõtjate raames ja konkurentsi eesmärgil on keelatud reklaamida registreerimist ärikataloogides, nagu kollased leheküljed, telefonikataloogid ja samalaadsed nimekirjad, maksetaotluste, maksekorralduse vormide, arvete, andmete korrigeerimise pakkumiste abil ja samalaadsel viisil, või pakkuda sellist registreerimist otse ilma ühemõtteliselt ja ka selgete graafiliste vahenditega rõhutamata, et selline reklaam on üksnes lepingu pakkumine.

Raportöör leiab, et Austria mudel on hea näide ja seda tuleks järgida. Seetõttu kutsutakse raportis Euroopa Komisjoni kaaluma selle probleemi piiriülese olemuse taustal Austria mudelil põhineva uue õigusakti algatamist, millega keelatakse ärikataloogides reklaamimine, kui tulevasi kliente ei ole ühemõtteliselt ja selgete graafiliste vahenditega teavitatud, et selline reklaam on üksnes lepingu pakkumine tasu eest.

Määrus (EÜ) 2006/2004²² tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta

Raportis täheldatakse veel, et riikide õigusaktid ei ole tihti sobivad meetmete võtmiseks ärikataloogi ettevõtete vastu, kes asuvad teistes liikmesriikides, ning seetõttu nõutakse tungival, et komisjon hõlbustaks aktiivsemat piiriülest koostööd riiklike ametiasutuste vahel

¹⁹ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21–27.

²⁰ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22–39.

²¹ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22–39.

²² ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

eesmärgiga võimaldada ohvritele tõhusamaid heastamisvahendeid.

Näiteks Belgias saavad kõik, keda eksitavad tavad on mõjutanud, võtta õiguslikke meetmeid oma elukohariigis ja ühe eksitava ärikataloogi ettevõtte ohvrid tõepoolest võitsid kohtuasja (ettevõttele määrati trahv), kuigi kõnealune juhtum on praegu veel edasikaebamise etapis kohtumenetluses.

Austrias leiab näiteid ohvrite algatatud edukatest kohtuasjadest ärikataloogi ettevõtete vastu.

Teisest küljest kaotasid Tšehhi Vabariigis ohvrid ärikataloogi ettevõtte poolt nende vastu algatatud kohtuasja ja see konkreetne juhtum tõstatab tõsiseid küsimusi selle kohta, kas Tšehhi Vabariik rakendab asjakohaselt direktiivi 2006/114/EÜ²³ sätteid.

Hispaanias trahviti ühte kõige tihedamini mainitud ärikataloogi ettevõtet *European City Guide* kolmel korral *Generalitat de Catalunya* poolt, kui ettevõtte asus Barcelonas, ning nõuti tema ajutist sulgemist üheks aastaks. Lõpuks kolis ettevõtte Valenciasse, kus ta jätkab nüüd tegutsemist mõnevõrra rangematel tingimustel. Näiteks teavitatakse ohvrid nüüd nende õigusest tühistada tellimus seitsme päeva jooksul. Siiski saadakse tavaliselt teada, millele tegelikult alla kirjutati, alles siis, kui see periood on läbi. Ettevõtte asutas niinimetatud *Defensor del cliente* (ombudsman) klientide kaebuste vastuvõtmiseks. See ametikoht ei ole aga nähtavasti ärikataloogi ettevõttest endast sõltumatu ega sisenda seega piisavalt kindlustunnet. Raportöör arvab seetõttu, et kõnealune ärikataloogi ettevõtte ei ole võtnud piisavaid meetmeid tagamaks, et tema tulevase kliente ei panda ekslikult kirjutama alla reklaamilepingule, mida nad ei ole kunagi soovinud.

Lisaks puuduvad tõendid selle kohta, et teiste liikmesriikide riiklikud ametiasutused püüaksid leida heastamisvahendeid otse Valencia kohtutes vastavalt määrusele (EÜ) 2006/2004 tarbijakaitseasutuse jõustamise eest vastutavate riiklike ametiasutuste vahelise koostöö kohta²⁴.

Ühendkuningriigi õiglase kaubanduse amet teatas, et on kasutanud määruse (EÜ) 2006/2004 tarbijakaitseasutuse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta²⁵ sätteid. Õiglase kaubanduse amet, kes vastutab lisaks tarbijakaitse eest, kasutas edukalt seda määrust, et teha ettekirjutus Belgias ja Madalmaades asuvatele ettevõtetele, kelle puhul leiti, et nad saavad Suurbritannia tarbijatele soovimatuid eksitavaid pakkumisi. Kuigi see on positiivne samm, ei puudutanud kõnealune juhtum eksitavaid ärikatalooge.

Peale kõnealuse juhtumi ei ole praktiliselt muid näiteid selle kohta, et riiklikud ametiasutused oleksid piisavalt kasutanud määrust 2006/2004²⁶ leidmaks heastamisvahendeid, nagu ettekirjutus, kaebuste puhul, mis pärinevad muudest liikmesriikidest. See tundub olevat tingitud meetmete maksumusest, menetluste keerukusest ja pikkusest ning ettekirjutuse piiratud ulatusest.

Vajadus riiklike ametiasutuste tugevdamise järele

Raportis nõutakse tungivalt, et liikmesriigid tagaksid, et eksitava reklaami ohvriks langenud ettevõtetele oleks olemas selgelt kindlaksmääratav riiklik ametiasutus, kellele nad saavad

²³ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21–27.

²⁴ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

²⁵ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

²⁶ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

kaebuse esitada ja kus heastamisvahendeid otsida. Praegu ei ole see enamasti nii, kuna riiklikud tarbijakaitseasutused ei käsitle ettevõtete kaebusi, piirdudes tarbijatelt saabuvate kaebustega. Raportis kutsutakse lisaks Euroopa Komisjoni üles koostama riiklike jõustamisametite tarvis heade tavade kohta suuniseid, mida saab järgida, kui nende tähelepanu juhitakse eksitava reklaami juhtumitele.

Kolmandates riikides asuvad eksitavad ärikataloogid

Lõpetuseks kutsutakse raportis komisjoni üles rahvusvahelisele koostööle kolmandate riikidega ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega, selleks et kolmandates riikides asuvad eksitavad ärikataloogid ei tekitaks kahju Euroopa Liidus asuvatele ettevõtetele.